

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Registratienummer: Z/18/25847/104655 (Beleid)
Z/18/25849/104656 (Verordening)
Datum collegebesluit: 13 november 2018
Datum commissievergadering: 4 december 2018
Datum raadsvergadering: 18 december 2018

Soort Voorstel: Beleidsnota
Onderwerp: Vaststellen Minimabeleid 2019-2022
Portefeuillehouder: Wethouder Inge Zweerts de Jong
Programma: Programma 6

Kernboodschap: Het huidige minimabeleid 2015-2018 loopt eind dit jaar af. Voor de periode 2019-2022 is een voorstel tot nieuw minimabeleid ontwikkeld, dat op 1 januari 2019 in werking zal treden.

Middels het minimabeleid 2019-2022 wordt beoogd zoveel als mogelijk inwoners die dit nodig hebben, financieel te ondersteunen en te laten participeren in de samenleving. Zij moeten voldoende middelen hebben om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien en financieel zelfredzaam zijn, of ondersteund worden dit zo snel en goed mogelijk te bereiken.

Bijlagen: *Bijlage 1:* Beleidsplan Minimabeleid 2019-2022
Bijlage 2: Verordening Individuele Inkomenstoeslag Wassenaar 2019
Bijlage 3: Advies van de adviesraad sociaal domein
Bijlage 4: Reactie van het college op het advies van de Adviesraad Sociaal Domein Wassenaar

Stukken ter inzage: Nee

Beslispunten:

1. *Het minimabeleid 2019-2022 vast te stellen*
2. *De verordening Individuele inkomenstoeslag Wassenaar 2019 vast te stellen*

Relatie met: ☐ Agendapunt:
☐ Toezegging:
☐ Amendement/motie:
☐ Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Vaststellen Minimabeleid 2019-2022

Samenvatting

Het huidige minimabeleid 2015-2018 loopt af. De afgelopen periode is er extra ingezet op het vergroten van de bekendheid, het gebruik en het bereik van diverse minimaregelingen, zoals in het huidige minimabeleid (2015-2018) is opgenomen. Hier is de raad in september 2017 over geïnformeerd middels de 'Infographic Armoede in Wassenaar in beeld' (Z/18/023561). Naast de groei van het gebruik en bereik van de diverse minimaregelingen, is ook het aantal huishoudens met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm (licht) gestegen (zo ook landelijk). In 2016 hadden 603 huishoudens (5,2%) een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Dit aantal lag ver onder het landelijk gemiddelde van 10%. Daarnaast is ook het aantal kinderen dat in armoede opgroeit, gestegen. In totaal leefden er in 2016 290 kinderen in een minimahuishouden (5% versus 4,3% in 2012).

Bij het ontwikkelen van het minimabeleid 2019-2022 zijn onder andere de resultaten van diverse onderzoeken (Minima-effectrapportage van het NIBUD en de Armoedemonitor van onderzoeksbureau KWIZ), landelijke ontwikkelingen en de financiële kaders meegenomen. Op basis hiervan is er nieuw minimabeleid ontwikkeld; er is meer aandacht voor de doelgroepen welke de grootste problemen ervaren bij het maandelijks rondkomen van het inkomen dat zij hebben. Een aantal regelingen wordt hierbij aangepast (herverdeling) en een aantal wordt geïntensiveerd.

Beoogd effect

Het minimabeleid 2019-2022 sluit beter aan bij de doelgroepen die, volgens de Minima-effectrapportage van het NIBUD, maandelijks meer moeite hebben om rond te komen. Met de voorgestelde verschuivingen in het minimabeleid worden deze doelgroepen meer tegemoet gekomen. Dit sluit aan bij één van de uitgangspunten in het coalitieakkoord "Zelfstandig en Verantwoordelijk" (2018-2022): ondersteuning voor Wassenaarders die deze het hardst nodig hebben.

Argumenten

- 1.1. *Omdat het huidige minimabeleid afloopt is er nieuw minimabeleid ontwikkeld waarbij er meer aandacht is voor de doelgroepen die de grootste problemen ervaren bij het maandelijks rond kunnen komen van hun inkomen*

Het doel van minimabeleid 2019-2022 is om inwoners die in armoede leven, zoveel als mogelijk te ondersteunen en te laten participeren in de samenleving. Zij moeten voldoende middelen hebben om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien en financieel zelfredzaam zijn, of ondersteund worden dit zo snel en goed mogelijk te bereiken. Hier ligt dan ook de samenhang met het re-integratie- en participatiebeleid. Werk is en blijft één van de (zo niet de meest) succesvolle wijzen om financiële zelfredzaamheid te bevorderen dan wel bereiken.

Met het minimabeleid 2019-2022 wordt een nieuwe koers uitgestippeld, middels een verschuiving van budget en focus. Er is hierbij meer aandacht voor de doelgroepen welke de grootste problemen ervaren bij het maandelijks rondkomen van het inkomen dat zij hebben. Hiervoor zijn een aantal regelingen aangepast en een aantal regeling geïntensiveerd. Voor een verdere uitwerking van deze maatregelen wordt verwezen naar tabel 2 en het beleidsplan Minimabeleid 2019-2022.

- 1.2. *Uit de Minima-effectrapportage van het NIBUD blijkt dat de gemeente Wassenaar een goed minimabeleid voert, waarbij rekening wordt gehouden met de gezinssamenstelling en de leeftijd van de kinderen. Desondanks doen zich toch (grote) tekorten voor bij diverse huishoudens.*

Het NIBUD heeft geadviseerd om bijvoorbeeld de regeling school-, sport- en cultuurkosten uit te breiden, het bedrag voor de bijzondere bijstand voor pensioengerechtigden te verlagen en deze middelen voor andere regelingen te investeren en de doelgroepen voor de individuele inkomenstoeslag te herzien.

In tabel 1 (NIBUD) is per huishouden te zien wat men maandelijks overhoudt of tekort komt na het bekostigen van het basispakket (alle noodzakelijke kosten zoals vaste lasten en huishoudelijke uitgaven zoals voeding) en het restpakket (sociale participatie). De individuele inkomenstoeslag is

hierbij buiten beschouwing gelaten omdat deze regeling pas na een langdurig laag inkomen (3 jaar, waarbij tevens geen zicht is op inkomensverbetering) is aan te vragen.

Doelgroep	Maandelijks budget		
	100%	110%	130%
Alleenstaande met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)	€ 77	€ 181	€ 244
Paar met zorgvraag en thuiswonend werkend kind (25 jaar)	€ 384	€ 428	€ 578
Ouder echtpaar (AOW-gerechtigd)	€ 180	€ 144	€ 237
Alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd)	€ 169	€ 160	€ 227
Alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd) met zorgvraag	€ 54	€ 45	€ 105
Paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)	€ -208	€ -186	€ -266
Alleenstaande onder AOW gerechtigde leeftijd met zorgvraag	€ -146	€ -132	€ -36
Alleenstaande onder AOW gerechtigde leeftijd	€ -60	€ -46	€ 68
Paar onder de AOW gerechtigde leeftijd	€ -89	€ -80	€ -3

Tabel 1: Saldo na bekostigen basispakket en restpakket (exclusief individuele inkomenstoeslag)

Bovenstaande biedt input voor het voorstel voor de vormgeving van het minimabeleid 2019-2022 om zo het beleid nog beter aan te laten sluiten op groepen die maandelijks moeite hebben om rond te komen. Er wordt beoogd dat inwoners die in armoede leven, zoveel als mogelijk worden ondersteund en kunnen participeren in de samenleving. Zij moeten voldoende middelen hebben om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien en financieel zelfredzaam zijn, of ondersteund worden dit zo snel en goed mogelijk te bereiken. Hier ligt dan ook de samenhang met het re-integratie- en participatiebeleid. Werk is en blijft één van de (zo niet de meest) succesvolle wijzen om financiële zelfredzaamheid te bevorderen dan wel te bereiken.

Uit de Minima-effectrapportage blijkt dat de diverse typen huishoudens met pensioengerechtigden, voldoende bestedingsruimte over houden na het bekostigen van het basispakket en het restpakket. Het paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar oud) heeft van de diverse onderzochte huishoudens te maken met de grootste tekorten. Het NIBUD geeft aan dat oudere kinderen meer kosten met zich mee brengen dan jongere kinderen (voeding, kleding, schoolkosten). Daarom wordt voorgesteld om het bedrag van de school-, sport- en cultuurkosten regeling voor het voortgezet onderwijs op te hogen.

Daarnaast geeft het NIBUD aan dat paren met grote tekorten hebben te maken (dit geldt ook voor andere gemeenten). Dit is tevens terug te zien in tabel 1 (Paar met oudere kinderen en paar onder de AOW-gerechtigde leeftijd). Het NIBUD geeft aan dat een belangrijke oorzaak hiervan is dat paren de kosten voor twee volwassenen moeten dragen. Ook alleenstaanden onder de AOW gerechtigde leeftijd (met en zonder zorgvraag) komen maandelijks tekort.

Bij de herindeling van groepen en bedragen bij de individuele inkomenstoeslag is rekening gehouden met diverse typen huishouden. In het huidige beleid (2015-2018) wordt er uitgegaan van drie groepen; alleenstaanden, alleenstaanden met kinderen en gehuwden/paren. Het NIBUD adviseert om paren met (oudere) kinderen een hoger bedrag toe te kennen dan paren zonder kinderen. Gezien er eerder geconcludeerd werd dat paren met grote tekorten te maken hebben en dat ook alleenstaanden onder de AOW gerechtigde leeftijd zowel met als zonder zorgvraag met tekorten te maken hebben (zie tabel 1) wordt voorgesteld om de groepen en bedragen in te delen zoals in tabel 2 weergegeven.

De bijzondere bijstand voor chronisch zieken en gehandicapten (dit zijn geen medische kosten maar bijvoorbeeld reiskosten, telefoonkosten) worden verlaagd.

Regeling	Huidig bedrag per jaar	Nieuw bedrag per jaar	Vershil per maand
<i>Bijzondere bijstand voor Pensioengerechtigden</i>	€ 216 per persoon € 1.085 per huishouden per drie jaar	€ 151 per persoon € 760 per huishouden per drie jaar	€ - 14
<i>Bijzondere bijstand verborgen kosten chronisch zieken en gehandicapten</i>	€ 216 per persoon	€ 150 per persoon per jaar	€ - 6
<i>Individuele inkomenstoelage</i>	<i>Alleenstaanden: € 393</i>	<i>Alleenstaanden zonder kinderen: € 450</i>	€ 5
	<i>Alleenstaanden met kinderen: € 505</i>	<i>Alleenstaanden met jonge kinderen: € 450</i>	€ - 5
	<i>Gehuwden/paren: € 563</i>	<i>Alleenstaanden met oudere kinderen: € 600</i>	€ 8
		<i>Gehuwden zonder kinderen: € 600</i>	€ 3
		<i>Gehuwden met jonge kinderen: € 450</i>	€ - 10
		<i>Gehuwden met oudere kinderen: € 600</i>	€ 3
<i>School-, sport- en cultuurkosten (Voortgezet onderwijs)</i>	€ 452 per kind per schooljaar (tot 110%)	€ 500 per kind per schooljaar (tot 110%)	€ 4 (tot 110%)
	€ 226 per kind per schooljaar (110-130%)	€ 250 per kind per schooljaar (110-130%)	€ 2 (110-130%)

Tabel 2: Aangepaste en geïntensiverde regelingen Minimabeleid 2019-2022

De regeling Maatschappelijke Participatie, de Computer-, tablet- en internetkosten regeling en de school-, sport- en cultuurkosten (basisonderwijs) zijn hierbij buiten beschouwing gelaten omdat hier geen aangepaste voorstellen voor gedaan worden.

Tot slot wordt het Prijzenboek geactualiseerd (deels gebaseerd op bedragen van het NIBUD en andere gemeenten). Een verlaging van de bedragen die worden uitgekeerd in het kader van leenbijstand en een hier opvolgend lager bedrag aan kwietschelding hiervan na de aflosperiode, resulteren in lagere uitgaven op dit gebied. De leenbijstand en het prijzenboek zijn onderdeel van de bijzondere bijstand. Inwoners kunnen bijzondere bijstand aanvragen voor bijzondere, noodzakelijke kosten zoals kosten voor een verhuizing, inrichting van de woning, kosten voor een bewindvoerder of de eigen bijdrage voor rechtshulp.

Zowel voor Wassenaar als voor Voorschoten zijn de regelingen in het minimabeleid 2019-2022 zo uniform mogelijk opgesteld. De bijbehorende bedragen van de regeling Bijzondere bijstand voor Pensioengerechtigden wijken in beide gemeenten af, zoals dat ook in het minimabeleid 2015-2018 het geval was.

2.1. Om per 1 januari 2019 uitvoering te kunnen geven aan het nieuwe minimabeleid 2019-2022 is het noodzakelijk dat de verordening Individuele inkomenstoeslag Wassenaar 2019 wordt vastgesteld

Met de herverdeling in groepen en bedragen sluit de regeling beter aan op de doelgroepen die maandelijks moeite hebben met rondkomen. De huidige verordening individuele inkomenstoeslag Wassenaar 2015 wordt door deze herverdeling van groepen en bedragen vernieuwd. Om per 1 januari 2019 uitvoering te kunnen geven aan deze regeling, zal de nieuwe verordening Individuele inkomenstoeslag Wassenaar 2019 vastgesteld moeten worden door de raad.

Kanttekeningen

1.1. Er wordt met het minimabeleid getracht om op basis van de beschikbare informatie zoveel mogelijk recht te doen aan een eerlijke verdeling binnen de doelgroepen

In het minimabeleid 2019-2022 is zoveel mogelijk toegewerkt naar een optimale verdeling van het budget over de inwoners die financiële ondersteuning nodig hebben. In de onderzoeken Armoedemonitor dan wel Minima-effectrapportage en het minimabeleid 2019-2022 wordt gebruik gemaakt van een aantal theoretische modellen van huishoudensamenstelling. Uiteraard is de werkelijkheid complexer. Deze modellen zijn noodzakelijk in het ontwikkelen van beleid. In het minimabeleid 2019-2022 is getracht om op basis van de beschikbare informatie zoveel mogelijk recht te doen aan een eerlijke verdeling binnen de doelgroepen.

Burgerparticipatie

In 2017 heeft in Wassenaar een sociale conferentie plaatsgevonden over het minimabeleid, waarbij diverse maatschappelijke partners uit het veld aanwezig waren. Hierbij is input voor het beleid opgehaald. In 2018 is bijvoorbeeld naar aanleiding van deze sociale conferentie en naar aanleiding van de Minima-effectrapportage van het NIBUD, het kindpakket per 1 augustus 2018 uitgebreid (inkomensgrens van 110 naar 130%). Op 8 oktober 2018 zijn de voorstellen voor het nieuwe minimabeleid gepresenteerd aan de adviesraad sociaal domein Wassenaar. De adviesraad sociaal domein is gevraagd om een advies te geven op het nieuwe beleidsplan. Dit advies en de reactie van het college daarop is als bijlage toegevoegd.

De Adviesraad adviseert positief over het voorgestelde beleidsplan. De adviesraad geeft aan in te stemmen met de concrete maatregel dat, op grond van de Minima-effectrapportage en de Armoedemonitor, enige verschuiving tussen bedragen voor de doelgroepen plaatsvindt.

Aanvullend daarop geeft de Adviesraad Sociaal Domein Wassenaar het dringende advies om de communicatie up-to-date te houden. Het college verduidelijkt in de reactie op het advies van de adviesraad sociaal domein Wassenaar dat de inzet van de communicatie, naast het aanpassen van de website, ook het up-to-date houden van het foldermateriaal betreft.

Tevens is er een reactie gevraagd aan de werkgroep armoede Wassenaar om zo ook het voorliggend veld te betrekken bij het ontwikkelen minimabeleid 2019-2022.

Communicatie

Er wordt een communicatieplan opgesteld ter ondersteuning van de uitvoering van het beleid en het behalen van de hierin opgenomen doelstelling.

Financiën

De geraamde (netto) lasten voor het nieuwe minimabeleid bedragen in totaal structureel € 618.000 en worden gedekt binnen de begroting. Daarbij wordt opgemerkt dat de ontwikkeling van de uitgaven afhankelijk is van diverse factoren, waaronder ontwikkelingen in landelijke wet- en regelgeving, de ontwikkeling van het aantal inwoners welke langer dan drie jaar een bijstandsuitkering ontvangen (in verband met de kosten voor de individuele inkomenstoeslag) en landelijke ontwikkelingen inzake het beschermingsbewind.

Risico's

Tijdens de duur van het Minimabeleid 2019-2022 kunnen mogelijk exogene ontwikkelingen

optreden, die ten tijde van het opstellen van het beleid (nog) niet voorzien zijn, zoals wetswijzigingen of landelijke ontwikkelingen (op het gebied van beschermingsbewind bijvoorbeeld).

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

H.I.P. Oppatja,
gemeentesecretaris

J.F. Koen,
burgemeester